

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Çi. Otlu
Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Ceza infaz kurumlarında yaşanan hak ihlalleri, kötü muamele ve hapisane yönetimlerinin hukuksuz uygulamaları giderek artmaktadır. Hak ihlalleri; tutuklular, aileleri, demokratik kitle örgütleri tarafından sıklıkla gündeme getirilmesine karşın, hak ihlallerinin, kötü muamelenin ve işkencenin önlenmesine ilişkin hiçbir somut adım atılmamaktadır. İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi; Marmara Bölgesinde bulunan ceza infaz kurumlarından kendilerine yapılan hak ihlalleri başvurularına ilişkin 3 aylık “Marmara Bölgesi Hapishaneleri Hak İhlalleri Raporunu” açıklamıştır. Raporda; son üç ayda, yaşam hakkına yönelik saldırılar, işkence, darp, kötü muamele, onur kırıcı davranış, sağlık hakkı ihlali, haksız tutukluluk, infaz yakılması, adil yargılanmama, adalete erişim hakkı ihlali, iletişim hakkı ihlalleri/tecrit yeterli ve sağlıklı beslenme ve temiz suya erişim hakkı ihlali, öz bakım ihtiyaçlarının karşılanmaması olmak üzere çeşitli ihlaller yaşandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, ceza infaz kurumlarındaki aşırı doluluk ve buna bağlı sorunların, ayrımcı yaklaşımların, uygulamaların artarak devam ettiğine dikkat çekilmiş, annesiyle kalan çocuklar, yabancı, kadın, LGBTİ+ bireyler, çocuk, yaşlı, engelli, hasta tutuklular gibi hassas grupların hak ihlallerine karşı korunamadığını vurgulanmıştır.

Tutukluların tedaviye erişememesinden kaynaklı ölümlerin arttığına, sağlık ve tedavi hakkına yönelik ihlallerin olduğuna, hastaneye sevk taleplerinin kabul edilmediğine, ya da geciktirilerek yapıldığına, CİK revirlerinde hekim ya da uzman hekim bulunmadığına, tutukluların kelepçeli muayeneye zorlandığına, muayene odasında asker bulunduğuna, ilaçların düzenli olarak verilmediğine, tutukluya ve ailesine sağlığı ve tedavisine ilişkin bilgi verilmediğine, hastanelerin tutuklu koğuşlarının olumsuz koşulları olduğuna ve dış tedavilerinin yapılmadığına, acil durumlarda bile tutuklulara ambulans yerine ring aracılığıyla hastaneye götürüldüğüne, hastaneye sevklerde tutuklulara yönelik kışkırtıcı, onur kırıcı davranışlarda bulunulduğuna, çıplak aramaya zorlandıklarına dikkat çekilmiştir. İHD'nin, ceza infaz kurumlarındaki ağır hasta ve hasta tutuklu verilerine göre 2023 yılı içerisinde Türkiye

hapishanelerinde 651'ü ağır 1.517 hasta mahpus bulunmaktadır. Türkiye genelinde olduğu gibi Marmara bölgesinde buluna ceza infaz kurumlarında da ağır hasta tutu bakımından Adli Tıp Kurumu'nun olumsuz raporları yaşam haklarını ihlal etmektedir. Diyet beslenme talepleri karşılanmamaktadır. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da yapılan değişiklik kapsamında infazını tamamlayan tutukluların bazıları, "iyi halli olmadığı" gerekçesiyle tahliye edilmemesi Anayasada tanımlanan hukuk devleti olmanın ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

20-21 Mart 2023 tarihinde Kandıra F Tipi 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'nda şizofreni hastası kadın tutuklunun ağır koşullar nedeniyle yaşamına son verdiği iddia edilmektedir. Aynı davadan yargılanan tutukluların birbiri ile iletişimleri ve sosyalleşmeleri de hukuksuz bir şekilde engellenmektedir. Anayasa, yasalar, Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları ve uluslararası sözleşmeler; kimseye işkence ve kötü muamele yapılamayacağı, insan onuruna yakışmayan, onur kırıcı, aşağılayıcı bir ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı, bedensel ve ruhsal yönden acı vermeye ve aşağılamaya yönelik davranışlarda bulunulmayacağı ilkesini güvence altına almış ve bu sorunlara kalıcı çözümler üretilmesini devletin sorumluluğuna vermiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Marmara Bölgesinde bulunan ceza infaz kurumlarında yaşanan hak ihlalleri, işkence, kötü muamele ve infaz yakmalar Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?
- 2-Marmara Bölgesindeki tutukluların yaşadıkları hak ihlallerini, işkence, kötü muamele ve infaz yakmaları engellemeye yönelik çalışmalarınız var mıdır?
- 3-Bakanlığınız verilerine göre Marmara Bölgesindeki ceza infaz kurumlarında kaç tutuklu kalmaktadır? Bu ceza infaz kurumlarının kapasitesi ne kadardır?
- 4-Kadın, LGBTİ+ bireyler, çocuk, yaşlı, engelli, hasta tutuklular gibi hassas grupların hak ihlallerine karşı korunması için Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları vardır?
- 5-Marmara Bölgesinde bulunan ceza infaz kurumlarında kaç hasta tutuklu vardır? Kaç hasta tutuklu Adli Tıp Kurumu'nun olumsuz raporunu almıştır?
- 6-Hasta tutukluların tedavi hakkından yararlanılmamalarının gerekçesi nedir? Tutukluların, sağlık ve yaşam haklarını korumak için ne gibi önlemler alınmaktadır? Hastaneye gidiş-gelişlerde insanlık onuru ile bağdaşmayan uygulamalara son verecek misiniz?

7-20-21 Mart 2023 tarihinde Kandıra F Tipi 1 No'lu Cezaevi'nde şizofreni hastası olduğu iddia edilen kadın tutuklunun hapishane koşulları nedeniyle intihar ettiği Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Bu olay araştırılmakta mıdır? İhmali olan görevliler hakkında soruşturma açılacak mıdır?

8-Marmara Bölgesindeki hapishanelerde, tutukluların, Anayasa ve uluslararası sözleşmelere aykırı bir şekilde ırk, sosyal köken, siyasi fikir ve düşüncelerinden dolayı ayrımcılığa uğradıkları iddialarına ilişkin inceleme başlatacak mısınız?

9-Görevini kötüye kullanarak, tutuklulara karşı insanlık onuruyla bağdaşmayan, zalimane, insanlık dışı davranışları gerçekleştiren hapishane görevlileri hakkında açılmış soruşturma var mıdır? Soruşturma sonucu kaç kamu görevlisi ceza almıştır?

10-Kapasitenin üstündeki koğuşlarda tutukluların sağlık ve beslenme hakları nasıl sağlanmaktadır?

11-Marmara Bölgesindeki ceza infaz kurumlarında kaç tutuklunun hangi gerekçelerle infazı yakılmıştır?

12-Marmara Bölgesinde bulunan ceza infaz kurumlarında kalmakta olan kaç tutuklu hak ihlalleri yaşadığı için Bakanlığınıza başvuru yapmıştır? Bu başvurular incelenmiş midir?

13-Bakanlığınız Marmara Bölgesindeki ceza infaz kurumlarında hangi sıklıkta, ne şekilde denetim yapmaktadır? Son yapılan denetimin bulguları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

14-Hapishanelerde hak ihlallerinin bir cezalandırma yöntemi olarak uygulandığı iddiasına ilişkin açıklamanız olacak mıdır?